

FATA DE DEMULT

O fată cenușie cu jarul ochilor în plete negricioase, ca bălăriile sărate ale mării, a fost osândită odinioară să i se reteze capul cu securea, pentru o greșală. Pe vremea din poveste, stăpânii puteau să scurteze viața cui pofteau, cu nejudcată, pentru că nici o judecată nu era mai decât a lor: la necaz și la chef, numai muzica și sângele, amestecate, puteau să-i potolească și nici o ispravă, nici bună nici rea atât se asemănau isprăvile bune cu isprăvile rele, ale stăpânilor, nu se putea petrece, după rânduiala, fără tăiere și înjunghieri.

Fata cenușie a cerut stăpânului să o cruțe, făgăduindu-i să-i spuie seara povești, să-i legene cruzimea cu basme frumoase, dacă se va îmbuna să o ierte până la isprăvitul poveștilor ei; și numai după aceea să o trimeată gădelui împărătesc.

Împăratului i se păru făgăduiala plăcută. Dete poruncă și primi pe Fată la picioarele lui să șadă pe o papură de catifea cusută cu aur și să-și depene, în auzul lui, furca de basme pe fusele cuvintelor alese.

În copilărie, fata făcuse covoare, care începeau tot din furca de tors, se răuceau în suluri și ghime, se vopseau cu coji de copac și burueni fierte în vase de aramă, se prindeau în războaie, și urzindu-se tari, se țeseau, bătute cu pieptenele de fildeș. Acum, la curtea celui mai puternic împărat din țara depărtată a Băsăritului de soare, ea se le-gase să scoată deadreptul covoarele din furcă, fără războaie, fără vâpselle, fără nici lână nici mătase ci numai din vorbe, așa cum fac stelele lumină numai cu văzduh.

Împrejurarea era grea și munca fetei cumplită. Din pământ, din zare, din flori și din închipuiri, trebuia să zămislească poveștile, care îi întârziiau zilnic moartea cu o zi. Când nici nu începuse, ea se temea că se va opri odată într-o seară, pe negândite, firul povestirii, și se va rupe.

Întâi poveste, a serii celei din-tâia, Fata o întocmi povestind, în clipa în care stăpânul binevoise să-și deschidă urechia și să asculte, Pășind stăpânul în odaia de sîdef, unde îl așteptau roa-

bele cu brățări de aur la mâni și la glezne și sofaua de întins în ascultare, Fata încă nu știa ce are de povestit și îngenunchind înfricoșată, căuta în mintea ei un început. Ea se bizuise nu pe o ispravă știință, ci pe o taină sufletească, pe o pornire a inimii, plătuitoare, ca atunci când din necunoștiință scotea, pentru covoare, chipuri și împerechieri. Dacă va tăcea, stăpânul o să se supere și va trimite neîntârziat la moarte pe fata mincinoasă.

Inchinându-se la ivirea lui printre slugile împărătești, ea găsise ridicată pe genunchi, taina din tainile sufletului, aceea care face din nou cu puțință meșteșugul dintru început a lui Dumnezeu și scoaterea vieții din nimic.

Ea povesti în prima noapte până la revărsatul zilei, și stăpânul isbutind să nu doarmă, rămase vrăjit pe sofa și făcu semn cu mâna, că fata poate pleca la hodină.

De atunci, în fiecare seară, în fiecare noapte, Fata cenușie a povestit și în fiecare zori de zi, viața ei a sporit cu zilele și capu-i stete pe umeri încă o mie și una de zile și de nopți.

Stăpânul avu timpul să uite osânda și Fata rămase în palatul împărăției, în cancelaria cu hrisoave, zapise și sigilii, cu însărcinarea să scrie tot ce a povestit pe piei de căprioară tăbăcită cu lustru, ca să rămâie împăraților urmași, zestre și podoabă a gândului și a cuvântului, în ceasurile de hotărâri pripite și de nehotărâre.

Scriitorul de povestiri din împărățiile de mai târziu, urmează pilda Fetei cu pelea cenușie, care s'a destrămat de acum câteva mii de ani și s'a topit prin preajma râului Eufurat, în lutul moale de supt o peatră albă pusă pe mormântul ei, ca să nu o desvelească vulturii și șacalii. El povestește zi de zi o împrejurare a sufletului și a pământului, ca să nu piară și ca să i se pară că trăește ziua îndoit; odată cu el și odată cu împrejurarea povestită. El trebuie să îndreptățească zi cu zi, fărîma de pâine pe care o gustă și picătura de vin, care i-o înmoaie. În ziua când nu a știut să povestească nimic, simte gâdele apropiindu-se cu săcurea

și mânia împăratului, care-și scoate mulțimea din chinul povestitorului, poruncind pitarului să-i taie merticul de pâine.

Fata povestise împăratului ei timp de o mie și una de nomți, împreunând nazareala gândului și a basmului cu lumea, puid cântecul să viețuească și să zburde ca omul, ascunzând pe oamenii de pe poteci printre dalii și stupi și pitind fețițele printre leuștean și busuioac. Scriitorul are timpul mai mic, pentru că și împăratul lui e mai mare, și el va povesti ca și Fata cenușie, de la care a învățat amara taină dulce a sufletului turburat de scurgerea într'insul a pâriaelor luci din întuneric, o mie și una de clipe..

Tudor Arghezi

Cifre elocvente asupra crizei

După cifre oficiale, produse de d. ministru Argetoianu în Cameră, sumele depuse în toate băncile din București și la cele din provincie, se ridicau la începutul lunii August înainte de catastrofă, la colosala sumă de 25 miliarde și jumătate, lei.

Sub presiunea crizei externe și a celei interne, precum și a lipsei generale de credit, depozenții s'au alarmat, au început retragerile sumelor, și krachul s'a declarat.

Muntean din sumatra.